

Att vara med från början

ULLA-KARIN HÖYNÄ, *Frilansjournalist*

Handikapporganisationerna deltar sällan aktivt i byggprocessen – utan behandlas ofta som en part man informerar. Enligt P. O. Bengtsson, Bygg klokt, är samarbetet med Statens fastighetsverk unikt.

– Att vi är med gör skillnad på två sätt. Vi medverkar till att det blir bästa möjliga resultat – med hänsyn till platsen och kulturvärdet. Blir det inte den optimala lösningen vet vi varför och kan förklara det för andra. Till exempel att man måste väga in antikvariska synpunkter. Vår utgångspunkt är ändå att det ska fungera för alla. Vårt samarbete med sFV har varit fantastiskt fint – de har gått in oerhört seriöst. Vi har deltagit i själva byggandet, säger P. O. Bengtsson, Bygg klokt, som företräder sex svenska handikapporganisationer. De arbetar med frågor som rör den fysiska miljön, på riksnivå och internationellt.

P. O. Bengtsson berättar om utvecklingsarbetet på Läckö slott tillsammans med sFV, där man bestämde sig för att skapa en grusgång framför byggnaden. Nu experimenterar man för att få fram en hård grusyta med rätt blandning som passar rullstolsburna. Asfalt var en lösning som varken tilltalade sFV eller Bygg klokt. Utgångspunkten var att Läckö skulle fortsätta vara en speciell byggnad. P. O. Bengtsson berättar att man drog en gräns för tillgänglighet vid kyrkorummet. En smal liten trappa leder till vapenhuset och där har man utsikt över hela kyrkorummet. Nivåskillnaden är 1,5 meter. Om man skulle göra en ramp där skulle den bli 30 meter lång och hamna i vattnet.

– Vi tog initiativet och sa att när det inte fungerar, då är det bättre att inte göra någonting alls, fortsätter han.

På den nordiska konferensen om tillgänglighet i kulturmiljöer i höstas talade P. O. Bengtsson från Sverige och Carsten Graversen från De Samvirkende Invalideorganisationer i Danmark om de nordiska handikapprörelsernas roll. Båda betonade ett pragmatiskt synsätt när man skapar tillgänglighet till kulturhistoriska byggnader. Varje projekt måste behandlas utifrån sina förutsättningar. Det är inte säkert att man alltid kan uppnå 100 procent tillgänglighet.

– Det är det unika hos en byggnad som gör att man vill besöka den och detta måste bevaras, säger P. O. Bengtsson.

I Sverige finns det inte något formellt krav på att handikapprörelserna ska delta i byggprocessen. Liknande förhållanden gäller i de andra nordiska länderna. I Sverige sker medverkan genom de kommunala handikappråden.

– Hur samarbetet fungerar skiljer sig åt beroende på handikapprådets placering i den kommunala organisationen. Ibland hör rådet till socialnämnden. Om man är knuten till kommunstyrelsen har man en bättre utsiktspost. Det handlar om en rådgivande roll och ofta informeras bara handikappråden om vad som sker i olika byggärenden.

– Generellt sett kan jag inte påstå att samarbetet fungerar bra mellan handikapporganisationer och lokala myndigheter runt om i landet. I synnerhet inte när man godkänner byggplaner som är diskriminerande, vilket skett nyligen i ett bostadsområde i Göteborg.

I området finns promenadstråk som rullstolsburna inte når på grund av trappor. Detta är inte acceptabelt, anser jag. I Sverige har vi en lagstiftning för tillgänglighet sedan 1970-talet. Men fortfarande finns uppfattningen att tillgänglighet gäller själva husen – inte omgivningen, säger P. O. Bengtsson.

Hur vill du beskriva vad som skiljer arbetet i Sverige från de nordiska grannländerna?

– Vi har fått tydligare bestämmelser för «enkelt avhjälpa hinder». De statliga myndigheterna har ett så kallat sektorsansvar för tillgänglighet. Det betyder att man tagit frågan på allvar och bland annat gjort en inventering av tillgängligheten inom myndigheten. Begreppet omfattar både den fysiska tillgängligheten, möjlighet till anställning, arbetsmiljön och tillgång till information. Det tror jag är en stor skillnad om man jämför med de andra nordiska länderna, förklarar P. O. Bengtsson.

Konferensen nu i oktober var det första tillfället där den nordiska handikapprörelsen träffades kring konkreta tillgänglighetsfrågor. Enligt P. O. Bengtsson var det mycket värdefullt.

– Vi har knutit kontakter som vi tänker behålla och vidareutveckla, säger han.

Vilken roll spelar den svenska handikapprörelsen sett ur ett internationellt perspektiv?

– Vi är välorganiserade och våra organisationer är ganska stora, med etablerade nätverk och politiska kontakter. Jag tror vi är relativt ensamma om att ha byggt upp vårt arbete på det sättet, avslutar P. O. Bengtsson. **KV**

Enkla åtgärder som att göra kalkstensgången över kullerstenarna dubbelt så bred påverkar inte den historiska upplevelsen av slottsmiljön på Läckö, men skapar helt andra förutsättningar för tillgängligheten.